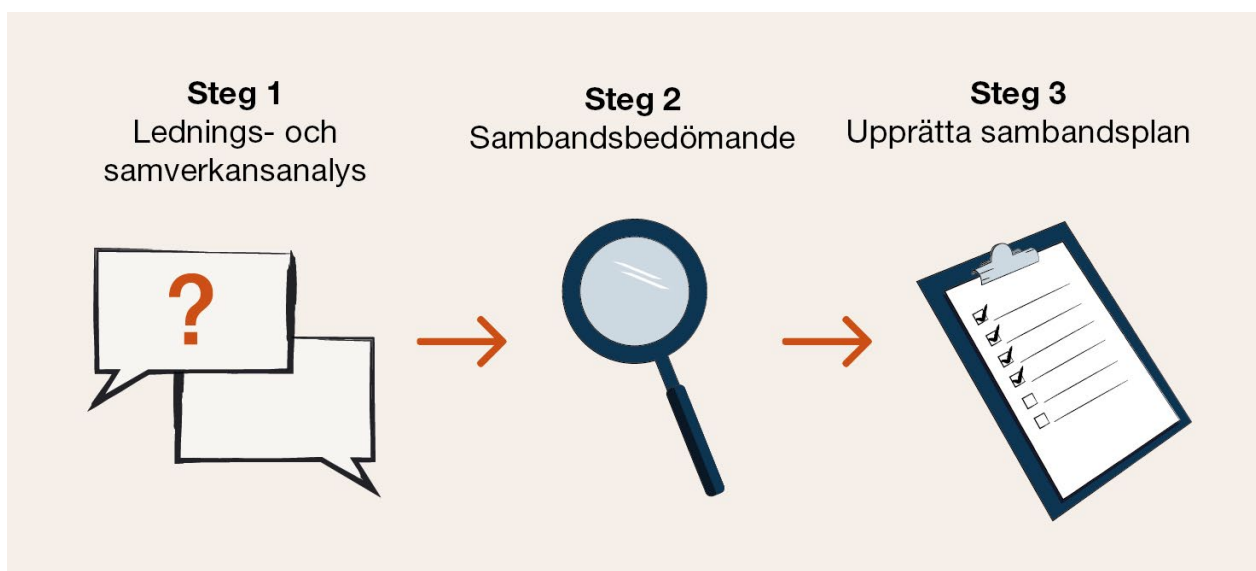

Sambandsplan

Sambandsplan

Syfte med sambandsplanen är att säkerställa förmåga till informationsförsörjning utifrån ett definierat behov (exempelvis en händelse, process eller organisation) genom att strukturera och styra användandet av olika sambandsystem. Sambandsplanen kan skapas som en del i den förberedande planeringen såväl som vid responsplanering.

Genom att använda den struktur som beskrivs här skapas gemensamma förhållningssätt och planeringsgrunder hos aktörerna inom civilt försvar.

Vad är samband?

Samband är ett samlingsbegrepp för teknik, regler och metoder som möjliggör informationsöverföring.

Begreppet samband används även för att beskriva en förbindelse mellan och inom aktörer.

Stöd för sambandsplanering

I det här dokumentet finns stöd att använda i sambandsplaneringsprocessen.

- **Sambandsöversikt** – visualiserar tillgänglig förmåga och innehåller uppgifter om vilka sambandssystem som finns tillgängliga och vilka andra aktörer som kan nås på respektive sambandssystem.
- **Sambandsanvisning** – beskriver sambandet på en övergripande nivå med sammanhang, syfte, inriktning och ansvar.
- **Beskrivning av sambandsvägar** – detaljerad beskrivning över möjliga överföringsvägar för information.

Relaterade dokument

För att komplettera sambandsplanen med mer information och fler styrningar kan ett eller flera andra dokument kopplas till sambandsplanen:

- **Sambandskatalog** – är en sammanställning av kontaktuppgifter till de aktörer som berörs av sambandsplanen.
- **Ordonnansplan** – beskriver hur informationsöverföring ska gå till när det av olika anledningar inte går att använda tekniska system.

Anpassning

Sambandsplanen bör anpassas till den kontext som den ska stödja. Respektive aktör gör egen bedömning av vilka delar som är relevanta utifrån den egna verksamhetens kontext. Respektive avsnitt kan hanteras som enskilda dokument.

Använd det här stödet för:

- en sambandsplanering som beskriver den egna aktörens sambandsförmåga, antingen för hela aktören eller avgränsat i till exempel ledning och olika verksamheter,
- för ett händelse- eller processspecifikt samband, exempelvis aktörsgemensamt samband,
- eller vid särskild rapportering.

Sambandsöversikt

En sambandsöversikt stödjer sambandsplanen genom att visualisera tillgängliga förmågor och innehåller uppgifter om vilka sambandssystem som finns tillgängliga och vilka andra aktörer som kan nås på respektive sambandssystem. Sambandsöversikten är inte kopplad till ett behov eller sammanhang utan beskriver endast övergripande förutsättningar.

Tabell 1. Exempel på sambandsöversikt

System	E-post (Internet)	E-post (SGSI)	Telefoni (ATN)	WIS (Internet)	WIS (SGSI)	Rakel
Aktör A	X		X	X		
Aktör B	X	X	X	X	X	X
Aktör C	X	X	X	X		X
Aktör D	X		X	X		X
Aktör E	X	X	X	X	X	X
Aktör F	X	X	X	X	X	X
Aktör G	X		X	X		X
Aktör H	X		X	X		
Aktör I	X		X	X		X

Sambandsanvisning

Sambandsanvisningen är en övergripande beskrivning av sambandet. Den kan bestå av ett dokument med följande rubriker och innehåll. Tillsammans med vägbeskrivningen blir det en sambandsplan.

I **Samband – Handbok för civilt försvar** (MCF0098 – mars 2026), avsnitt 8.3.3 finns mer information om innehållet i en sambandsanvisning. Innehållet anpassas som tidigare nämnt efter den kontext som sambandsplanen stödjer.

Bakgrund och syfte

Inled sambandsanvisningarna med att kortfattat beskriva den händelse eller process som sambandsplanen ska möjliggöra. Beskrivningen ska inkludera vilka aktörer (interna eller externa) som omfattas av händelsen eller processen, samt vilket syfte och vilken effekt sambandet ska uppnå.

Om det finns en hotbild som är specifik för sambandet, till exempel störning, kan denna beskrivas i en öppen form här.

Därefter beskrivs vilka informationstyper som ska överföras för att uppnå behovet och syftet:

- Tal,
- textmeddelande,
- video,
- filer eller
- data (i bestämda format).

Ingångsvärden från lednings- och samverkansanalysen

- Vilka aktörer (interna som externa) ska dela information?
- Vilket syfte har informationsöverföringen?
- Är informationsöverföringen kritisk för aktörens uppdrag?
- Vilken sorts information ska överföras utifrån kategorierna Tal, Textmeddelande, Video, Filer, Data?
- Vilka tidskrav har informationen? Hur ofta? Hur bråttom?
- Är informationen skyddsvärd eller säkerhetsskyddsklassificerad?

Genomförande

Här beskrivs de specifika anvisningarna för sambandet. Detta är en övergripande information som sedan detaljeras i beskrivningen av sambandsvägarna.

Beskriv de sambandssystem på systemnivå som används för informationsöverföringen. Därefter beskrivs definierade sambandsvägar. Sambandsvägarna beskrivs med namn och syfte. Övriga detaljer beskrivs i sambandsvägbeskrivningen som oftast är i tabellform. Här skrivs även information om hur förändringar och övergångar mellan olika delar av sambandsvägarna utförs och meddelas. Sambandsprov kan också regleras här.

Fysiskt samband

Avsnittet om fysiskt samband beskriver hur informationsöverföring ska ske när det inte är möjligt att använda sig av olika tekniska lösningar. Detta kan bero på att sambandssystemen av olika anledningar inte kan användas eller att det saknas sambandssystem för vissa informationstyper och informationssäkerhetsklasser.

Fysiskt samband omfattar detaljerad planering för ordonnans, alltså adresser och överföringspunkter för informationsdelningen, samt rutiner för samverkansperson eller kurir.

Planen för fysiskt samband omfattas ofta av sekretess. Överväg om planen för fysiskt samband ska läggas i en separat bilaga.

Ansvar

Slutligen beskrivs vilken part som har rollen som sambandsledare för sambandsvägen. Sambandsledaren ansvarar för att anvisa hur informationsöverföringen ska gå till samt för att löpande anpassa sambandsvägen efter det rådande läget. Rollen bemannas vanligen av den som har begärt informationen eller är sammanhållande för en specifik samverkan.

Sambandsledaren kan till exempel besluta att ett sambandssystem inte längre får användas eller att sambandet ska byta talgrupp, yta, frekvens eller liknande. Sambandsledaren förvaltar sambandsplanen och beslutar om hur planen ska hanteras.

Avsnittet ska också beskriva hur förändringar eller avsteg från sambandsplanen ska hanteras och kommuniceras.

Beskrivning av sambandsvägarna

En beskrivning av sambandsvägarna konkretiserar faktorerna som har definierats i sambandsanvisningen och ska synliggöra aktörer i informationsöverföringen, vilket primärt, alternativt och redundant system som ska användas, tidsangivelser och andra relevanta detaljer för informationsöverföringen samt vilken aktör som är sambandsledare.

Tabell 2. Visualisering av sambandsvägar

Benämning	Användning	Aktörer	Informations- typ	P	A	C	E	Passning	Övrigt
Lägesbild	Insamling och delning av lägesbilder	Aktör A, B, C	Data/filer/tal	E-post (internet)	Telefon	Tal via radio	Ordonnans	3 h till 1 h innan lägesbilden sammanställs	Aktör A

Namn

Namn på sambandsvägen.

Syfte/användning

Beskriver på ett kort och koncist sätt sambandsvägens användningsområde.

Informationstyp

- Tal,
- textmeddelande,
- video,
- filer eller
- data (i bestämda format).

Aktörer

Här listas aktörer som ingår i sambandsvägen.

PACE

Använd PACE-modellen för att prioritera och strukturera sambandssystem i respektive sambandsväg i syfte är att skapa redundans. Tänk på att inte använda samma bärare flera gånger i samma sambandsväg. Du kan läsa mer om PACE-modellen i publikationen **Sambandsplanering – steg för steg** (MCF0049 – april 2026) och i **Samband – Handbok för civilt försvar** (MCF0098 – mars 2026).

Passning/tidsstyrning

Passning: till exempel hur ofta en inkorg eller motsvarande ska kontrolleras alternativt hur ofta ett nummer, chattrum eller liknande funktion ska bemannas.

Tidsstyrning: till exempel en informationsöverföring styrs till en viss tid eller senast eller tidigast en viss tid, till exempel tisdag klockan 8 eller varannan måndag mellan klockan 12 och 14.

Övrigt

I kolumnen Övriga metoder kan sambandsledaren bestämma övriga styrningar för sambandet. Det kan vara till exempel om informationsöverföringar ska kvitteras eller om anropssignaler ska användas.

Om inga övriga metoder ska användas, kan punkten eller kolumnen med fördel tas bort.